

Μιὰ τέτοια νύκτα τέ δνειρα κ' ἐπιδυμιάτις γεννᾶ! κάνει φτερά ή μυρωδιά ή δροσοστολισμένη κ' από τὰ λούλουδα πετᾶ καὶ γύρω μου διαβαίνει, καὶ εἶνε τόσω ζωντανή που λέει πώς θὰ μιλήσῃ... Γυρεύει κάποια ωμορφη νὰ τὴν γλυκοφιλήσῃ, ζητᾶ γιὰ κρίνο, κάτασπρο καὶ ἀπαλὸ χεράκι, καὶ χείλη γιὰ τριγαντάφυλλο νὰ πλανεθῇ λιγάκι, γιατὶ ἔφυγε ἀπὸ λούλουδο καὶ λούλουδο γυρεύει· χαρὰ 'σ αὐτὴν τὴν ωμορφη, δπου τὴν ἀγναντεύει καὶ ἀπλόνεται ή μάρισσα καὶ τὴν μοσχοφιλεῖ!

Ἐλα, ξανθούλα μου γλυκεῖά, ξανθούλα μου καλή, τᾶστρα ψηλᾶς τὸν οὐρανὸν ἀμέτρηταις χιλιάδες τρεμουλγαστὰ θὰ φέγγουνε τοῦ γάμου μας λαμπάδες, ή κάτασπραις τριγανταφυλλαῖς τὰ ρόδα φορτωμέναις,

ἢ πασχαλιάτις κ' ή λεμονιάτις ή μοσχομυρωμέναις, σσα λουλούδια ἀνθίσανε καὶ σσα θὲ ν' ἀνθίσουν λαχταριστὰ προσμένουνε νὰ σὲ μοσχομυρίσουν, καὶ ή βανίλια σόλοδροση σὲ καρτερεῖ καὶ αὐτή.

Εἶνε μικρὴ ή καλύβια μας, μικρὴ μὰ ζηλευτή· τριγύρω τῆς καμαρωτὸ ἄγγοκλημ' ἀνεβαίνει,

κ' ή ἀκακία, ή χλωμή τ' Ἀπρίλη ἐρωμένη· ἔξω 'σ τὰ θύρα φουντωτὰ κλωνάρια θὲ ν' ἀπλώσῃ μὴν τύχη κάποια ἀνέσπλαχνη νεράδια καὶ μᾶς νοιώσῃ κ' ἔλθη ή ζηλιγάρα μυστικὰ καὶ ἀρπάξῃ τὰ φιλιά μας... .

Ἐλα, ξανθούλα μου γλυκεῖά — τὰ τόσα δνειρατά μας, σσα ή αγάπη ἔστειλε καὶ σσα θὲ νὰ στείλῃ, 'σαν μυρωδιάτις νὰ σκορπισθοῦν 'σ τὴ νύκτα τοῦ Ἀπρίλη.

1885.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ.

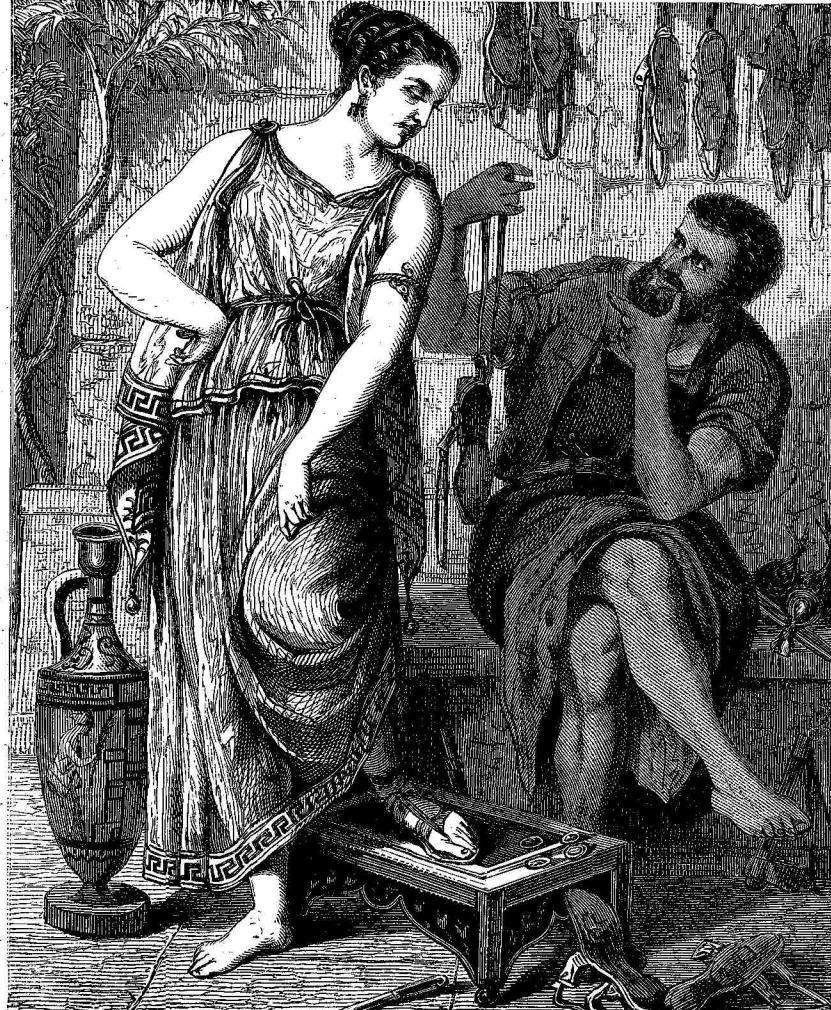
ΤΟ ΛΑΒΑΡΟΝ ΚΑΙ Ο ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Νπδ Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΤΟΠΟΥΛΟΥ*). (Εἰκὼν Ραφαήλ ἐν σελ. 233).

Εὔσεβιος δ. Παμφίλου, δ ἐπὶ Κωνσταντίνου ἀκμάσας

σης τῆς νυκτός, εἶδε καθ' ὑπνους τὸν Χριστὸν τοῦ Θεοῦ ἐπίσκοπος Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης, ὃς τις ἐγένετο δη-

μιουργὸς τῆς ἐκκλησια- στικῆς ἴστορίας καὶ ἀλλῶς ἀνεδείχθη περὶ τὴν ἴστορίαν καὶ τὴν χρονο- λογίαν ἀγήρλαγουάξιος, συνέταξε καὶ εἰς τὸν βίον τοῦ Κωνσταντίνου λόγους τέσσαρας, ἐν οἷς βεβαιοῖς ὅτι παρ' αὐτοῦ τοῦ βασιλέως ἥκουσε βραδύτερον διηγούμενα σσα κατὰ τὴν κρίσιμον. ἐκείνην τὴν ζωῆς αὐτοῦ στιγμὴν συνέβησαν. Προσευχομένου λοιπὸν τοῦ βασιλέως, λέγει, καὶ λιταρῶς ἱετεύνοντος τὸν πατρόφον Θεόν, ἵνα ἐπο- ρέῃ τὴν ἁστοῦ δεξιὰν εἰς τὴν προκειμένην δυσ- χέρειαν, ἐπεφάνη θεοστή- μια τις πάραδοξωτάτη· Ό γῆιος γῆτο περὶ με- σημβρίαν· δ. Κωνσταν- τίνος ἐπορεύετο μετὰ τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ, ὃς αἴφνις εἶδεν δρφαλμο- φανῶς ἐν τῷ οὐρανῷ ὑπερκείμενον τοῦ γῆιον σταυρὸν ἐκ φωτὸς συ- ιστάμενον καὶ φέροντα ἐπιγραφήν· „τούτῳ νί- κα“. Ἐκπλαγεὶς ἐπὶ τῷ θεάματι, ὅπερ εἶδε καὶ

ΑΡΧΑΙΟΣ ΕΛΛΗΝ ΣΑΝΔΑΛΟΠΟΙΟΣ.

ἐθαύμασεν ἀπαῖς δ περὶ αυτὸν στρατός, διηπορεὶ προς ἑα- τὸν λέγων, τί ἀρι σημαίνει τὸ φάσμα μέχρις οὐ, ἐπελθόν-

λοῦντα τὸ δνομα τὸν Χριστὸν διὰ τῶν δύο πρώτων αὐ- τοῦ Ἑλληνικῶν χαρακτήρων, γῆτο τοῦ Χ καὶ τοῦ Ρ, συμπε- πλεγμένων, ὅπερ μετέπειτα ἔφερε πάντοτε δ βασιλεὺς καὶ ἐπὶ τοῦ πράνους αὐτοῦ. Ἀπὸ τοῦ πλαγίου κέρατος τοῦ ἐπὶ

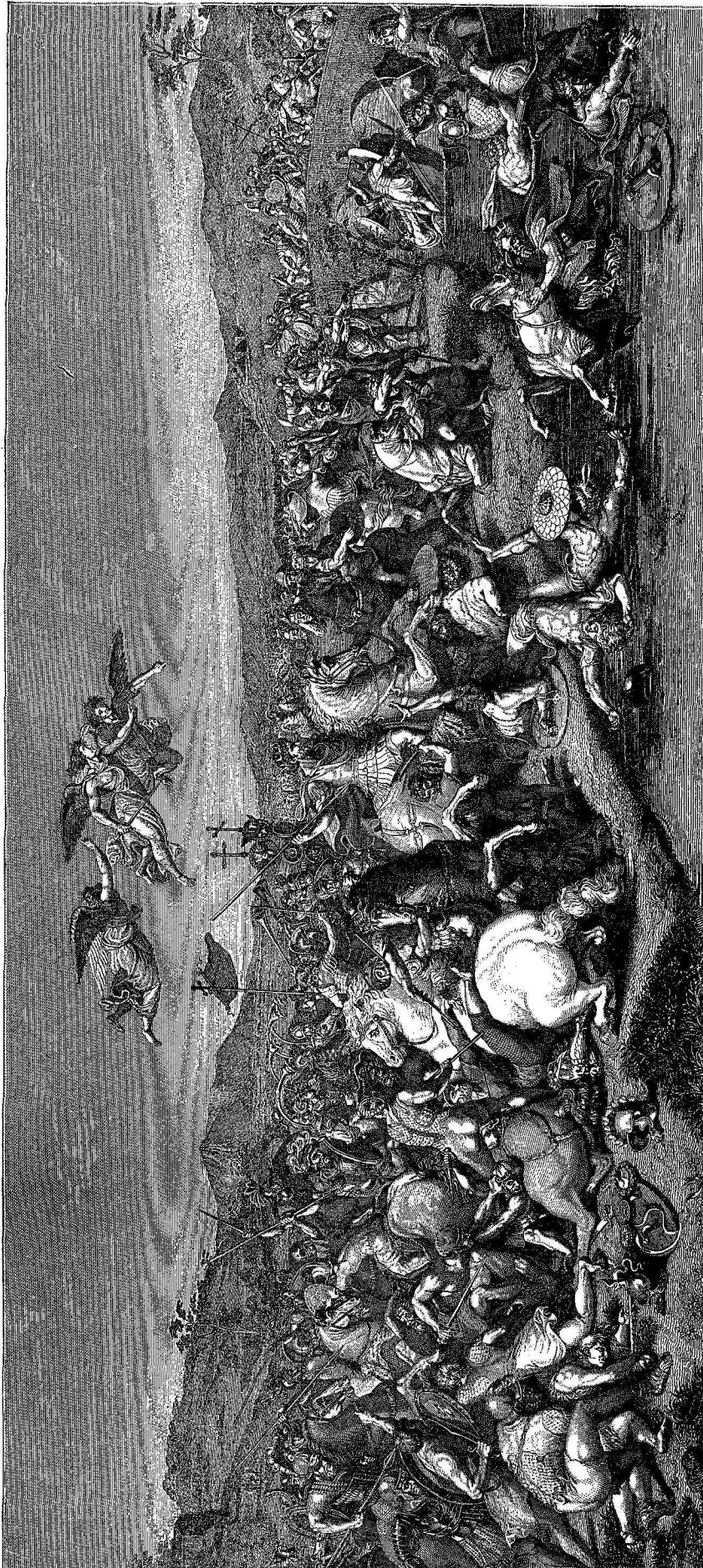
*). Ἔν τῇ Ιστορίᾳ τοῦ Ἑλληνικοῦ Εθνους, τόμ. Β'. σελ. 552—555.

τοῦ δόρατος ἐπιτεθεὶμένου ἔκρεματο
δύσην πορφυρᾶ, χρυσοῦφαντος καὶ
διὰ ποικίλων λαμπροτάτων τιμαλφῶν
λιθῶν κεκοσμημένη. Ἡ δύση αὐτῇ
ἥτο τετράγωνος ὥστε δὲν κατήρχετο
μέχρι τῆς κάτω ἄκρας τοῦ δόρατος,
τὸ δόποιον ἥτο μακρότερον τοῦ ἐγκαρ-
σίου κέρατος. Κάτωθεν δὲ τοῦ ση-
μείου τοῦ σταυροῦ καὶ εἰς αὐτὰ τὰ
ἄκρα τοῦ μφάσματος ἐκείνου, ὑπῆρ-
χον ἐνυφασμέναι ἡ ζωγραφημέναι διὰ
χρυσοῦ αἱ προτομαὶ τοῦ βασιλέως καὶ
τῶν τέκνων αὐτοῦ. Ἡ πρώτη αὐτὴ
σημαία διετηρήθη ἐπὶ πολλοὺς αἰώ-
νας, μέχρι τῆς ἐννάτης, ὡς βεβαιού-
σιν, ἐκατονταετηρίδος, εἰς τὰ ἐν Κω-
σταντινουπόλει βασίλεια καὶ ἐπεκλήθη
„λάβαρον“. ὅνομα τοῦτο παράδοξον,
τοῦ δόποιον δὲν κατωρθώμην νὰ ἔξιχνι-
ασθῇ οὔτε ἡ ἐτυμολογία οὔτε ἡ ἔν-
νοια.

Ταῦτα δὲ Εὐσέβιος. Καὶ βέβαιον
τῷδεντι φαίνεται ὅτι δὲ Κωνσταντῖνος
ἐν τῇ ἀμυχανίᾳ, εἰς ἣν τότε εὔρεθη,
δὲν ἀπεδέξατο μὲν ἔτι δλοτελῶς τὰ
τῶν χριστιανῶν δόγματα, ἐπεκαλέ-
σατο δρμαὶ τὴν ἀρωγὴν τοῦ Θεοῦ αὐ-
τῶν καὶ ἀντέταξε τὸ μυστηριῶδες
τοῦ Χριστοῦ σύμβολον εἰς τὰ τῆς
συγκλήτου καὶ τοῦ δήμου ἐμβλήματα,
ἴνα κατισχύσῃ θρησκεύματος γεγγηρα-
κότος διὰ τῆς χάριτος πίστεως νεω-
τέρας καὶ ἀκραιοτέρας. Οὐδὲν ἡτον
δὲ ἀξιοσημείωτον διὰ τὴν ιστορίαν
τοῦ ἐλληνικοῦ ἔθνους γεγονὸς εἶναι,
ὅτι ἐκ πρώτης ἀφετηρίας ἡ νέα βα-
σιλικὴ σημαία διὰ τῶν ἐλληνικῶν καὶ
οὐχὶ τῶν λατινικῶν τοῦ Χριστοῦ γραμ-
μάτων ἐκοσμήθη· ᾧςανεὶ δὲ Κωνσταν-
τῖνος εἶχε τὸ προαισθημα ὅτι ἐπέ-
πρωτο νὰ γίνη ἀρχηγέτης γενεᾶς βα-
σιλέων, οἵτινες, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλ-
λον χωριζόμενοι ἀπὸ τῆς ἀρχαίας τῶν
ρωμαίων μητροπόλεως, ἐμελλον ἐπὶ^{τέλους} νὰ ἀρξωσι χωρῶν ὅλως ἐλλη-
νικῶν καὶ διὰ τῆς ἐλληνικῆς μόνης νὰ
κυβερνήσωσι γλωσσῆς.

Τοῦτο λοιπὸν ἀναγορεύσας καὶ
προεκυνήσας τὸ σύμβολον, τὸ δόποιον
οἱ μὲν χριστιανοὶ αὐτοῦ στρατιῶται
εἶδον προπορευόμενον μετὰ πάσης πε-
ποιησεως εἰς τὴν νίκην, οἱ δὲ μὴ
πιστεύσαντες εἰςέτι παρηκολούμησαν
μετὰ τῆς ἀνησύχου προεδοκίας, ἢν
παράγει ἐν τοιαύταις ἀπόροις περιστά-
σεσι πᾶν ὅτι μυστηριῶδες καὶ ἀδηλον,
ῶρμησεν ἦδη δὲ Κωνσταντῖνος ἐπὶ τὸ
πρόσω θαρρούντως ὥστε, ἐνῷ ἐνομίζετο εἰς-
έτι περὶ τὸν Ρήγον διατρίβων, αὐτὸς

ΚΛΕΙΩ. ΤΟΜΟΣ Α'.

Ο ΚΑΤΑ ΜΑΕΝΤΙΟΥ ΑΓΩΝ ΚΑΙ ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ.

Εἰκὼν Ραφαήλ, έργον της Κ. Παπαρρήγητου σελ. 232.

έπεφάνη διὰ τῶν Ἀλπεων ἀδοκήτως εἰς τὰ πεδία τῆς ἀνω Ἰταλίας· καὶ, καταβαλὼν περὶ Τουρῖνον τὴν κατ' αὐτοῦ ἀντιταχθεῖσαν πρώτην τῶν πολεμίων στρατιάν, προήλασεν, ἀκωλύτως μέχρι Μεδιολάνου. Ἐπειτα δὲ νικήσας καὶ ἀλληγορικά πρὸς τὴν Ρώμην, ὅπου περιέμενεν αὐτὸν διατάξεις.

Ἡ Ρώμη ἦτο τοσοῦτον ὄχυρά, ὥστε, ἐὰν δπωσοῦν ἐπιτηδείως διεξῆγετο ὁ ἀμυνα αὐτῆς, ὁ Κωνσταντίνος ἥθελεν ἀναγκασθῆ εἰς πολιορκίαν μακρὰν καθ' ἓν, διατελῶν ἐν μέσῳ χωρῶν καὶ κατοίκων ἀλλοτρίων πρὸς αὐτὸν διακειμένων καὶ πόρρω πάσης ἐκ τῶν ἰδίων κτήσεων ἐπικούριας, ἐκινδύνευεν νὰ ἴδῃ ματαιούμενον ὅλον αὐτοῦ τὸ ἐπιχείρημα. Κατ' εὐ-

τυχίαν διατάξεις, ἀφοῦ μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης οὐδὲν γενναῖον κατὰ τοῦ ἀντιπάλου ἐπράξεν, ἥθελησεν ἥδη ν' ἀντιπαραταχθῆ εἰς αὐτὸν ἐπὶ τῶν ἔξωθεν τῆς Ρώμης ἀναπεπταμένων πεδίων. Ἐν τούτῳ δὲ τῷ ἐκ τοῦ συστάδην ἀγῶνι, διεῖτις συνεκροτήθη τῇ 28. Οκτωβρίου 312, κατετροπώμη οὐλοσχερῶς καὶ ἐπεισεν διατάξεις, τὴν δὲ ἐπιοῦσαν εἰς ἡλιασθεῖσαν ἐν θριάμβῳ εἰς Ρώμην διατάξεις, θαυμαζόμενος καὶ ἐπικροτούμενος ὑπὸ τοῦ πλήθους διὰ τὸ μέγα αὐτοῦ φρόνημα, τὸ κάλλος τοῦ σώματος, τὸν λαμπρότητα τῶν κατορθωμάτων καὶ τὴν ἀκατάσχετον δύναμιν, ἢν περιεποίει αὐτῷ τὸ νέον σύμβολον, ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ δόπον διέπραξε τὰ ἔξαίσια ἐκεῖνα ἔργα.

ΔΟΥΝΑΙ ΚΑΙ ΛΑΒΕΙΝ ΕΝ ΤΩΙ ΟΙΚΩΙ.

Πᾶς ἔμπορος μὴ κρατῶν καθ' ὅλους τοὺς κανόνας τῆς τέχνης τὰ κατάστιχά του, μὴ σημειῶν ἐν αὐτοῖς τὰς εἰς-πράξεις καὶ τὰς πληρωμὰς καὶ κατὰ τὸ τέλος ἑκάστου ἔτους μὴ κάμνων τὸν ἴσολογισμόν του, τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου. Πᾶς ὑπάλληλος, διαχειριζόμενος δημόσια χρήματα, ὀφείλει νὰ λογαριάζῃ καὶ τὸ λεπτόν, ἀδιάφορον ἀν ἑκατοντάδες ἡ ἑκατομμύρια διέρχωνται διὰ τῶν χειρῶν του. Ο ταμίας παντὸς καὶ οἰουδήποτε συλλόγου ἐν τῇ ἐκθέσει του, ἢν καθ' ἔκαστον ἔτος ὑποβάλλει, δίδει λόγον καὶ τῶν ἐλαχίστων δαπανῶν τῶν κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ἔτους γενομένων. Ήδης φρόνιμος οἰκογενειάρχης, ἔστω καὶ νὰ γίνει ὑπουργὸς ἡ ὑποδηματοποιός, ἐργοστασιάρχης ἡ γεωπόνος, ἀξιωματικὸς ἡ διδάσκαλος, σημειώνει τὰ ἔξοδα καὶ τὰ ἔξοδά του καὶ προεπαθεῖ ἑκάστοτε νὰ λαμβάνῃ γνῶσιν τῆς καταστάσεως τῆς περιουσίας του. Ἄλλα μεταξύ τῶν οἰκοδεσποινῶν, καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν φρονιμωτάτων καὶ οἰκονομικωτάτων, δὲν κατενοήθη εἰςέτι, πόσον ἀπαραίτητος εἶναι ἡ ἀνάγκη τακτικῆς καὶ συντόμου καταστιχογραφίας πρὸς τὸ ἰδίον ἀκριβῶς συμφέρον. Κατὰ τοῦτο τούλαχιστον, ὡς καὶ ἐν πολλοῖς ἄλλοις ζητήμασιν, δι γυναικεῖος βίος δὲν ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ πρόσδον παραπληγίαν πρὸς ἐκείνην, ἵτις ἐπῆλθεν εἰς ἄπαντα τὸν κοινωνικὸν ἡμῶν βίον ἀπὸ τῆς πρακτικῆς ἐφευρέσεως τῶν σιδηροδρόμων καὶ ἀλλων πολλῶν καὶ σπουδαιοτάτων ἐφευρέσεων. Πρὸ πεντήκοντα μόλις ἐτῶν ἀπασκα ἡ οἰκιακὴ ἡμῶν ἐργασία περιωρίζετο εἰς τὴν παραγγήν ἀκατεργάστων προϊόντων ἡ εἰς τὴν κατεργασίαν αὐτῶν πρὸς ἰδίαν χρῆσιν. Καὶ ἐν ᾧ ὁ ἀνήρ ἐφρόντιζε περὶ τῶν δαπανῶν πρὸς παραγωγὴν καὶ προμήθειαν τῶν διαφόρων χρησίμων ὑλῶν, ἡ γυνὴ χρέος εἶχε τὸ ὑπάρχον ὑλικόν, εἰς οὓς τὴν παραγωγὴν καὶ αὐτὴν οὐκ δλίγον συνειργάσθη, σσον τὸ δυνατὸν ἐπωφελέστερον καὶ σκοπιμώτερον διὰ ἰδίας ἡ καὶ τῇ βοηθείᾳ ζένης ἐργασίας νὰ τὸ διαθέσῃ.

Ταῦτα πάντα τώρα πολὺ μετεβλήθησαν καὶ ὅλον μεταβάλλονται. Ἀκατέργαστοι ὅλαι δὲν παράγονται πλέον ἐν ταῖς οἰκίαις τῶν πόλεων, πᾶν δὲ ὅ,τι ἡ βιομηχανία δύναται ν' ἀναλάβῃ πρὸς ἐπεξεργασίαν διὰ τὴν οἰκιακὴν χρῆσιν, τὸ οἰκειοποιήθη ἥδη, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ν' ἀνεχθῶμεν τὴν κατοχήν της ταύτην, ἐὰν δὲν θέλωμεν νὰ μείνωμεν ὀπίσω κατὰ τὸν πολιτισμόν. Αἱ χεῖρες τῆς γυναικὸς πρέπει τώρα ὀλιγώτερον νὰ ἐργάζωνται, περισσότερον δύμως ἡ κεφαλή της. Δὲν πρέπει δὲ νὰ κατηγορήσωμεν αὐτάς, ἀν δὲν ἀντικατοπτρίζονται πλέον ἐν τοῖς στίχοις τῶν ποιητῶν, οἵτινες λέγουσι περὶ τῆς οἰκοδεσποινῆς, ὅτι στρέφει τὸ νῆμα περὶ τὴν

τὴλαιράτην, ταῖς ἀποδήμας πληροῖς θηγανορῶν καὶ τὰ ἐκ τῆς καθαριότητος λάμποντα ἐριμάρια βάμβακος καὶ χιονολεύκου λίνου. Ο ἀτμὸς μετέβαλε τὴν ὅψιν τοῦ κόσμου καὶ διὰ τὸ ἀσθενὲς φῦλον, ἥδη δὲ πρόκειται ν' ἀναγνωρίσῃ καὶ τοῦτο ὅποια τινὰ εἶναι τὰ νέα του καθηκοντα ἀντὶ τῶν παλαιῶν καὶ ἥδη παραγκωνισμένων.

Ἄλλ' ἐν ᾧ διὰ τῆς ἐκτὸς τοῦ οἴκου βιομηχανίας παρελύθη ἡ σωματικὴ τῆς γυναικὸς ἐνέργεια, ἀφ' ἐτέρου εἰς ἀντάλλαγμα ἐπεβλήθη εἰς αὐτὴν ἐτέρα σχολία, ἡ κυβέρνησις δηλονότι τῶν χρηματικῶν μέσων, διὸ ὡν ἀποκτῶνται τὰ προϊόντα τῆς βιομηχανίας, καὶ ἡ ὄρθιὴ αὐτῶν χρησιμοποίησις. Τὸ ταμεῖόν της ἔχει ἥδη μετίσονα διὰ τὸ οἴκον σημασίαν, συγχρόνως δὲ τὸ καλὸν καὶ ἡ εὐπραγία τῶν οἰκείων της στηρίζεται νῦν ἐπὶ περιπλοκώτερων σχέσεων ἡ πρότερον, διότι μετὰ τῆς αὔξησης εὐκολίας πρὸς ἀπόκτησιν τῶν διαφόρων πραγμάτων ηὔξενησαν ἐν ταῦτῃ καὶ αἱ ἀνάγκαι, αὐτὴ δὲ διὰ τῆς ἰδίας της ἀτομικῆς ἐργασίας σχετικῶς ἐλάχιστα δύναται νὰ παραγάγῃ ἐξ ἐκείνων, ὡν ἀνάγκην ἔχουσιν οἱ οἰκεῖοι της, ἔτι δὲ ὀλιγώτερον δύναται διὰ αὐτῆς ν' ἀντικαταστήσῃ πᾶν ὅ,τι ἥδη ἐξαρτάται ἐκ τῶν στενῶν ἡ εὐρέων πόρων τοῦ ἀνδρός. Ἄλλοτε ἡ γυνὴ παρῆγε πρὸ πάντων, ἥδη δὲ σχεδὸν ἀποκλειστικῶς κυβερνᾷ· ἀλλοτε, ὅτε διὰ βίος δὲν εἶχε τόσας ἀπαιτήσεις, ἥδυνατο διὰ ἰδίας ἐργασίας νὰ καλύψῃ τὸ μέριστον μέρος τῶν ἀναγκῶν, ἥδη δύμως, ὅτε αἱ ἀνάγκαι ἀκατονταπλασιάσθησαν, οὐδὲ τὸ δέκατον τῆς πρώην ἐργασίας δύναται νὰ κάμῃ. Αἱ προεξέσωμεν δὲ εἰς ταῦτα καὶ τὴν ἐκτακτὸν πρόσδον τῶν σημερινῶν χρόνων, καὶ τὴν ἀκατάσχετον ἀνύψωσιν τῶν τυμῶν ὅλων τῶν εἰς τὸν βίον ἀπαιτούμενων πραγμάτων, μεθ' ἡς οὐδέποτε βεβαίως συμβαδίζει καὶ ἡ αὔξησις τῶν σταθμερῶν ἐξόδων, διὰ νὰ λάβωμεν πλήρη καὶ τελείαν τῆς σημερινῆς καταστάσεως εἰκόνα. Μία μεσαίας τάξεως οἰκογένεια, ἵτις πρὸ εἰκοσιπενταετίας πρὸς διατήρησιν της εἶχεν ἀνάγκην τὸ πολὺ 1000—1200 δραχμῶν κατ' ἔτος, εἰς τὴν παρούσαν ἐποχὴν μόλις δύναται νὰ ἐξουκονομηθῇ δαπανῶσσα τριπλάσια καὶ τετραπλάσια. Ἐντεῦθεν προέρχονται δλαι τὰ παράπονα, ὅτι διὰ βίος κατήντησεν ἀκριβός, τὰ ἔξοδα ἀνυπόφορα, χωρὶς ἐν τούτοις οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον ἔχνος περιορισμοῦ αὐτῶν νὰ παρατηρῆται. Φυσικῶς ἡ ἔξις μεταβάλλει πᾶσαν πολυτέλειαν καὶ πᾶν ὅ,τι ἀρχήθηεν φαίνεται αἱς τοιούτον εἰς ἀνάγκην, καὶ ἐκεῖνος, διεῖτις ἀδυνατεῖ πλέον νὰ προμηθευθῇ πᾶν ὅ,τι κατέστη διὰ αὐτῶν ἀνάγκη, αὐτὸς αἰσθάνεται βαθέως τὴν στρηρησίν του καὶ νομίζει ἑαυτὸν πένητα.